

Govori antiohijskemu ljudstvu o kipih 3,4-5

4. Poglejmo si torej, kako so se postili Ninivljani in kako so se rešili tiste jeze. *Ljudje in živina, drobnica in govedo naj ničesar ne okusijo* (Jon 3,7), je rekel. Kaj praviš? Povej mi! Tudi nerazumna bitja se postijo, tudi konji, tudi mule so odete v raševino. Da, pravi. Tako tudi, ko umre kak bogataš, ne oblečejo v raševino samo služabnikov in dekel, ampak tudi konje, ki jih konjski hlapci vodijo h gospodarjevemu grobu, da tako pokažejo veličino nesreče in vse nagibajo k sočutju. Tako so tudi v tem mestu, ki mu je pretil propad, celo nerazumna bitja oblekli v raševino in jih podvrgli jarmu posta. Nerazumnih bitij ni mogoče z razlogi poučiti o božji jezi, poučijo pa naj se z lakoto, da jim preti uničenje. Če bo namreč mesto porušeno, pravi, bo tu en sam skupen grob ne le za nas, prebivalce, ampak tudi za njih. Tisti, ki jim grozi delež kazni, naj si naložijo tudi delež posta.

Še nekaj so tedaj naredili, kar delajo tudi preroki. Ko ti vidijo, da z neba prihaja neznosna nadloga, tisti, ki bodo kaznovani, pa nimajo vere, so polni sramote in niso vredni usmiljenja niti opravičila, in zato nimajo preroki kaj storiti, nimajo od kod obsojenim ponuditi obrambo, tedaj se zatečejo k nerazumnim živalim, objokujejo njihovo smrt, prosijo zanje, kažejo na njihovo bedno in žalostno pogubo.

Ko je torej nekoč Jude zagrabila lakota in je dolga suša stiskala deželo, da je bilo vse že požgano, je rekel eden od prerokov: *Junice skačejo ob svojih jasliah, tožijo črede goveda, ker nimajo paše, vsa živina zemlje se ozira vate, ker so se posušili vodni izviri* (Jl 1,18). Drug prerok, ki je objokoval nadloge, ki so se porodile iz suše, pa je znova nekako takole rekel: *Košute so povrgle na polju in pustile mlade, ker ni bilo trave, osli so obstali v gozdu, hlastali so po zraku kot zmaji, oči so jim odpovedale, ker ni bilo sena* (Jer 14,5). Zato ste tudi danes slišali Joela, ki pravi: *Naj pride ženin iz svoje spalnice in nevesta iz svoje postelje, zberite dojenčke, ki sesajo na prsiah* (Jl 2,16). Zakaj, povej mi, kliče nezrela leta k prošnji? Ali ni jasno, da zaradi prav istega vzroka? Ker so namreč vsi odrasli možje razjezili Boga in ga spravili do besa, pravi: Mladi, ki še nimajo greha, bodo pomirili jeznega.

Toda, kot sem rekel, poglejmo, kaj je slednjič to, kar lahko razveže tisto neizogibno jezo. Mar zgolj post in raševina? Nikakor, ampak sprememba vsega življenja. Od kod je to jasno? Iz samih prerokovih besed. Ko je govoril o božji jezi in njihovem postu, je omenil tako spravo kot tudi razlog zanjo. Takole pravi: *In Bog je videl njihova dela* (Jon 3,10). Kakšna dela? Da so se postili? Da so se oblekli v raševino? Nič od tega, pač pa je vse to molče vključil: *Ker so se vsi obrnili od svojih slabih potov, je bilo Gospodu žal za hudo, o katerem je govoril, da jim ga bo naredil*. Ali vidiš, da jih ni post rešil iz nevarnosti, temveč je spremenjeno življenje storilo, da je Bog postal naklonjen in blagohoten barbarom?

Tega nisem rekel zato, da bi prezirali post, ampak da bi post počastili. Posta namreč ne počasti odpoved hrani, ampak beg pred grehi. Tako da tisti, ki post razume samo kot odpoved hrani, post pravzaprav zaničuje. Se postiš? Pokaži mi to s samimi deli. S kakšnimi deli, boš rekel? Če vidiš reveža, se ga usmili. Če vidiš sovražnika, se z njim spravi. Če vidiš prijatelja, ki mu gre dobro, mu ne zavidaj. Če vidiš lepo žensko, se ne ustavlja.

Naj se ne postijo samo usta, ampak tudi oko in sluh in noge in roke in vsi telesni udje naj se postijo. Naj se postijo roke, da bodo čiste od grabežljivosti in skopuštv. Naj se postijo noge in zadržijo tek k nedovoljenim predstavam. Naj se postijo oči in se naučijo, da ne bodo nikoli obračale nedostojnih pogledov in si ne bodo zvedavo ogledovale tujih lepot. Gledanje je namreč hrana za oči. Če je nekaj nedovoljeno in prepovedano, škodi

postu in sesuje vse dušno zdravje. Če pa je nekaj dovoljeno in dopustno, okraši post. Bilo bi namreč kar se da nesmiselno, če bi se pri hrani kdo s postom odpovedoval dovoljenim jedem, z očmi pa bi zajemal celo prepovedano. Ne ješ mesa? Tudi pohote ne zajemaj z očmi. Postijo naj se ti tudi ušesa. Post ušes ne sprejema ne natolcevanja ne obrekovanja. *Praznih posluhov ne sprejemaj (2 Mz 23,1)*, je rekel.

5. Postijo naj se tudi usta od sramotnih besed in od žalitev. Kakšna korist je od tega, če se zdržimo od ptic in rib, brate pa grizemo in obžiramo? Opravljivec je bratovo meso, grize meso bližnjega. Zato je tudi Pavel zagrozil in rekel: *Če pa se med seboj grizete in obžirate, glejte, da se med seboj ne pokončate (Gal 5,15)*. Nisi zasadil zob v meso, ampak kletev v dušo, vsadil si zlobni sum, ranil si, prizadejal neštivilne bolečine tako sebi kot njemu in mnogim drugim. Tudi poslušalca si pokvaril, ko si obrekoval bližnjega. Če je namreč grešnik, postane še hujši, ko najde nekoga, s katerim si bo podajal greh. Če je pravičen, se bo lahko prevzel in napihoval zaradi greha drugega, ker bo prepričan, da je sam silno pomemben.

Poleg tega si prizadel vse občestvo Cerkev. Vsi, ki to slišijo, namreč ne obsojajo samo grešnika, ampak se sramota pripíše vsemu krščanskemu rodu. Ne boš slišal nevernikov govoriti, da je ta in ta prešuštnik in razvratnež, ampak so namesto grešnika vsi kristjani obmetavani s temi obtožbami. Ali se s tem ne daje priložnost, da se žali božja slava? Kakor se božje ime slavi, kadar pohvalno živimo, tako se po naših grehah žali in sramoti. Četrnič, si tistega, ki posluša slabe reči, osramotil in ga naredil za nesramnega, sovražnika. Petič, sam si si zaslužil kazen, ko si napletal reči, ki se te ne tičejo.

Naj mi nihče ne pravi: Takrat natolcujem, kadar govorim neresnico; če govorim resnico, pa nikakor ne. Čeprav namreč govoriš resnico, ko govoriš slabo, je tudi to greh. Tudi oni farizej je cestnarja ogovarjal z resnico (Lk 18,11). In vendar mu to ni nič koristilo. Kaj ni bil cestnar, prosim lepo, cestnar in grešnik? Vsakemu je jasno, da je bil cestnar. Ker pa ga je farizej zmerjal, je sam izgubil vse svoje zasluženje. Hočeš opomniti brata? Jokaj se, moli Boga, na samem ga opomni, mu svetuj, ga spodbujaj. Tako je delal tudi Pavel: *da bi me ob ponovnem prihodu moj Bog pred vami ne ponižal in bi moral žalovati zaradi mnogih, ki so prej grešili, pa se za nečistost in nečistovanje in razuzdanost, ki so jo zagrešili, niso skesali (2 Kor 12,21)*. Pokaži ljubezen do grešnika, prepričaj ga, da ga opominjaš zaradi greha, ker mu želiš svetovati in si zanj v skrbeh, ne pa zato, da bi ga osramotil. Objemi mu noge, poljubi jih, naj te ne bo sram, samo da res hočeš, da bi ozdravel.

Tudi zdravniki to pogosto delajo, ko imajo težke bolnike. Poljubijo jih, prosijo in prepričujejo, naj vzamejo rešilno zdravilo. Tako stori tudi ti: razodeni duhovniku svojo rano. To je naloga zdravilca, to je naloga skrbnika, to je naloga svetovalca. Opominjam, da si zamašite ušesa ne le pred obrekljivci, ampak tudi pred poslušanjem drugega natolcevanja. Posnemajte preroka, ki pravi: *Tistega, ki na skrivnem svojega bližnjega obrekuje, bom preganjal (Ps 101,5)*.

Reci bližnjemu: Ali imaš koga, ki ga lahko pohvališ in priporočiš? Odprl bom ušesa, da prejmem mazilo. Če pa hočeš obrekovati, besedam zaprem dostop. Ne prenašam in nočem sprejemati govna in blata. Kaj bom imel od tega, če vem, da je ta in ta goljuf? Ali ne bo to zame prej nesreča, če zvem? Recite mu: Skrbimo za svoje reči, kako se bomo zagovarjali za svoje grehe; bodimo raje radovedni in se zgražajmo nad svojim življenjem.

Prevedel br. Miran Špelič OFM